

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 1 (737)

2016 m. sausio 9 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

NAUJIEJI METAI PRASIDĖJO

GEDIMINO KALNE 6p.

Sausio 1 d. Lietuvos kariai Gedimino kalno pilies bokšte iškilmingai iškėlė naują Lietuvos trispalvę. Pagal tradiciją senoji vėliava kasmet perduodama saugoti vienai iš Lietuvos mokyklų, pasižymėjusių ugdant pilietiškumą, puoselėjant istorinę atmintį. Šįkart trispalvė perduota Akmenės rajono Papilės Simono Daukanto gimnazijai
Romo Gurklio nuotr.

Alytaus miesto vadovų pamąstymai apie besikeičiantį alytiškių gyvenimą

Lietuva nuo A iki Z

4 p.

2015 metų Vyriausybės veiklos rezultatai

Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius apžvelgia praėjusius metus

5 p.

Savivaldybės atsisveikino su senaisiais ir pasitiko Naujuosius metus

12–13 p.

KAD NAUJI ŽEMĖS KONSOLIDACIJOS PROJEKTAI NETAPTŲ RIBOŽENKLIŲ ATNAUJINIMO PROJEKTAIS

Dr. GIEDRIUS PAŠAKARNIS

Paraiškos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos (KPP) veiklos sritį „Parama žemės konsolidacijai“ (žemės sklypų persikirstymas) priimamos iki 2016 m. kovo 31 d.

2007–2013 m. finansavimo laikotarpiu 18-oje savivaldybių buvo parengti 39 žemės konsolidacijos projektai 46 tūkst. ha teritorijoje, kuriems buvo skirta 8,7 mln. Eur parama (ES ir nacionalinio biudžeto lėšų).

Naujuoju Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu žemės konsolidacijai skirta beveik tris kartus mažiau, t. y. tik 3,35 mln. Eur, paramos. Žemės konsolidacijos projektų organizatorius – VĮ Valstybės žemės fondas. Iki 2016 m. pradžios jau parinkta 15 preliminarinių žemės konsolidacijos projektų teritorijų 11 savivaldybių. Kaip ir praėjusiam etape, pirmąjį Telšių rajonas, čia jau parinktos keturios teritorijos. Panevėžio rajono Karsakiškio seniūnijos ir Klaipėdos rajono Dovylių seniūnijos projektai bando į žemės konsolidacijos traukinį įsokti jau antrą kartą, nes praėjusiam etape organizatorius šių teritorijų neatrinko kaip tinkamų finansuoti. Taip pat matyti, kad atsirado pageidaujanciujų žemės konsolidacijos projektų ir kitose rajonų savivaldybėse, kuriose dar nevyko žemės konsolidacijos projektai, t. y. Joniškio, Kėdainių ir Kauno rajonai.

Šiame naujame etape programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos „Parama žemės konsolidacijai“ įgyvendinimo taisyklėse atsirado naujovių, palyginti su praėjusiu etapu, kur yra numatytos naujos finansuojamos veiklos – viešųjų erdvių ir viešosios infrastruktūros sutvarkymas. Pertvarkas apima (...papildimų, parkų, sporto aikštelių, aikščių ar kitų rekreacinio, turizmo, kultūrinio, aplinkosauginio ar panašaus pobūdžio teritorijoms priskirtų žemės sklypų sutvarkymas (žemės paviršiaus formavimas, trinkelio klojimas, apželdinimas, tvėnkimo iškasimas ir kt.) ir įrengimas viešosios infrastruktūros objektų, skirtų viešosioms erdvėms aptarnauti (automobilių stovėjimo aikštelių, suoliukų, pavėsių ir kt., išskyrus pastatus, statyba, privažiuojamojo kelio įrengimas ar rekonstrukcija...). Kad ir kaip būtų, aktyvios ir gyvybingos bendruomenės tokio pobūdžio pertvarkas jau seniai atlieka per savivaldybių septynioliktą programą ir vietos bendruomenių savivaldos programą. Jei jau kalbama apie infrastruktūros kūrimą ir pertvarkas, pirmenybė vis dėlto turėtų būti skirta didžiausiems kaimo skauduliams, susijusiems su infrastruktūra – kelių būklės gerinimui ir melioracijos sistemų tvarkymui, t. y. tam, kas turi didžiausią išliekamąją vertę ir didina žemės vertę. Turėtų būti atkreiptas dėmesys į tai, kad Vakarų Europos šalyse šie dalykai tvarkomi prioritetine tvarka, o tik paskui kuriami kiti kaimo žmonėms reikalingi elementai. Visiems suprantama, kad nesinorėtų į naujai įrengtus sporto aikštynus važiuoti apgailėtinos būklės keliu, o atvykus pamatyti, kad aikštyne telkšo dėl melioracijos gedimo užmirkęs plotas. Kitas dalykas, apie kurį reikia galvoti – ar po tokių pertvarkų objektų sukūrimo savivaldybė yra pasiruošusi pasirūpinti tokių objektų priežiūra?

Žemės konsolidacijos projektai priskiriami prie viešųjų projektų rūšies, todėl jie 100 proc. finansuojami iš Europos ŽŪ fondo kaimo plėtrai, tačiau į tai reikia žiūrėti atsakingai, nes teisės aktai draudžia žemės konsolidacijai grįžti į tą pačią teritoriją. Kad investicijos būtų tikslingos ir duotų didžiausią naudą, buvo labai svarbu pareiškėjams iš karto tiksliai apibrėžti, ko nori ar tikisi iš žemės konsolidacijos. Praėjusiam etape, atrodo, retas kuris žinojo, kad per žemės konsolidaciją yra galimybė parengti įvairius sprendinių techninius projektus (pvz., pastatams, keliams, kitiems objektams). Tuo metu viešojoje erdvėje atsispindėjo pagrindinis motyvas, dėl ko žemių savininkai dalyvavo žemės konsolidacijos projektuose – t. y. nemokami kadastriniai (geodeziniai) matavimai. Padarę labai siauro pobūdžio investicijas, t. y. tik į geodezinius matavimus, žemės savininkai nebegalės atlikti apčiuopiamų pertvarkų per tikrus žemės konsolidacijos projektus. Jei pasiekti rezultatai mažai kuo skirsis nuo pastarosios žemės reformos, tai vėl bus neigiamas įrašas dviem kartoms apie šį mums ganėtinai naują žemės tvarkymo instrumentą.

Potencialių žemės konsolidacijos projektų dalyviai turėtų reikalauti iš šių projektų organizatoriaus (VĮ Valstybės žemės fondo) išsamios interesantų poreikių analizės ir detalios ataskaitos apie prognozuojamą projekto naudingumą, kurioje matytųsi į kiekvieną projektą planuojamos įdėti lėšos (organizatoriaus ir rangovo darbai) ir projektuojama nauda (apčiuopiami rezultatai). Tokios ataskaitos parodytų, ko išties verta žemės konsolidacija. Reikia nepamiršti, kad organizatorius paramos paraiškoje Nacionalinei mokėjimo agentūrai įsipareigoja kiekviename projekte siekti daug žadančių projekto priežiūros rodiklių (kuo daugiau išspręstų problemų), kaip:

- sprendžiamos kaimo infrastruktūros plėtros problemos;
- žemės ūkio paskirties žemė apželdinama mišku;
- įgyvendinama vietos plėtros strategija;
- ir kitų žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos apsaugos politikos tikslų bei uždavinių.

Žemės konsolidacijos sprendinių brėžinį derinančiose įstaigose (tarp jų ir savivaldybėse) susiformavo požiūris, kad šie projektai niekuo nesiskiria nuo žemės reformos žemėtvarkos projektų. Savivaldybių specialistai taip pat įvardija, kad labai trūksta bendradarbiavimo ir aiškumo, ko per projektą galima pasiekti, nes organizatorius kreipiasi tik formaliai dėl planavimo sąlygų išdavimo. Kitas su projektu susijęs susitikimas būna tik kai projekto rangovas jau atneša derinimui parengtą žemės konsolidacijos sprendinių brėžinį. Pasigendama aktyvaus siekio maksimaliai pertvarkyti teritoriją ir bendradarbiavimo. Žemės konsolidacijos projekto apibrėžimas iš esmės leidžia tikrai daug ką padaryti, kad kaime išties būtų gera gyventi ir dirbti dabarties ir ateities kartoms, tačiau pradžioje reikia konsoliduoti visų žinias. Šio ganėtinai naujo žemės tvarkymo instrumento ekspertai siekiantiems apčiuopiamų rezultatų pataria tik atrinkus preliminarias projektų teritorijas (minimaliai 100 ha ir 5 žemės savininkai) organizatoriui, projekto iniciatoriams (aktyvūs žemės savininkai) ir kitoms suinteresuotoms pusėms (savivaldybės, aplinkosaugininkai, miškininkai, inžinerinės įmonės ir kt.) sėsti prie bendro stalo, identifikuoti teritorijos problemas ir spręsti jas kompleksiskai. Atstovauti valstybės patikėtai žemei savivaldybės taryba turėtų deleguoti komiteto pirmininką (idealiausiai seniūną iš vykdomo projekto teritorijos). Komitetas minimaliai turėtų būti sudarytas iš šių savivaldybės specialistų: architekto, melioratoriaus, ekologo, vietinio ūkio, investicijų valdymo. Šiuo metu daugiausia deleguojamas žemės ūkio arba architektūros skyriaus specialistas, o kitų skyrių specialistai neretai nieko net nežino apie vykdomus projektus.

Mečišlovo Ščepavičiaus pieš.

